

Luhalahti

Luhalahden kyläseura ry., 39410 LUHALAHTI

LUHALAHDEN KYLÄSUUNNITELMA 2010

1. JOHDANTO Luhalahden kyläsuunnitelma 2010 on suunnittelutyöhön osallistuneiden kyläläisten yhteinen näkemys kylän kehittämistä. Se päivittää vuodelta 2007 olevan edellisen kyläsuunnitelman, joka perustui vuosina 2004 ja 2005 yli 15-vuotiaille kyläläisille ja kesäasukkaille suunnattuihin kyselyihin. Monia edelliseen kyläsuunnitelmaan päätyneitä projekteja ja asioita on toteutunut, joten kyläsuunnittelun voidaan todeta onnistuneen hyvin. Tämä uusi suunnitelma pohjautuu vuoden 2007 suunnitelman lisäksi syksyllä 2009 kyläläisillä ja kesäasukkailla teetettyihin kyselyihin sekä toukokuussa 2010 pidettyyn kyläsuunnittelutilaisuuteen.

Kyläseura päivittää kyläsuunnitelmaa tarpeen mukaan vuosittain. Kaikki kyläläiset ja kesäasukkaat ovat tervetulleita osallistumaan jatkossakin omilla näkemyksillään ja kehittämisideoillaan kyläsuunnitelman päivittämiseen sekä omalla työpanoksellaan auttamaan suunnitelman toteuttamisessa.

2. LÄHTÖKOHDAT Kyläsuunnitelmalla ohjataan kylän kehittämistä. Suunnitelmasta otetaan vuosittain asioita kyläseuran toimintasuunnitelmaan ja edelleen toteutettavaksi. Myös muut kylän yhdistykset ja seurat voivat tukeutua kyläsuunnitelmaan toiminnassaan.

Kyläkyselyvastauksista kootut tiedot sekä kyläkokouksissa ja kyläsuunnittelutilaisuuksissa käydyt keskustelut ovat kyläsuunnittelun tärkein osa, koska kyläläisten osallistuminen suunnitteluprosessiin luo edellytykset sitoutumiselle kylän yhteisten asioiden kehittämiseen ja suunnitelmien toteuttamiseen.

Kyläsuunnitelma toimii kyläläisten ja kesäasukkaiden yhteisenä julkilausumana oman kylän nykytilasta ja tulevasta kehittämisestä. Kyläsuunnitelman avulla kylä voi neuvotella Ikaalisten kaupungin ja muiden yhteistyötahojen kanssa kehittämistoimenpiteiden toteuttamisesta. Haettaessa kylän ulkopuolista rahoitusapua kyläsuunnitelmasta välittyy mahdollisille rahoittajille kyläläisten yhteinen kehittämisähtö sekä sitoutuminen kyläsuunnitelman toimenpiteiden toteuttamiseen. Esimerkiksi useat EU-rahoituskanavat edellyttävät kyläläisten yhteistyönä laadittua, ajantasaista kyläsuunnitelmaa.

3. KYLÄSUUNNITELMAN PÄIVITYKSEN VAIHEET

3.1. Kyläsuunnitelman 2007 toteutumien

Luhalahden kyläseuran hallituksessa todettiin useiden vuoden 2007 suunnitelman kehittämiskohteiden toteutuneen, jolloin koettiin tarve päivittää kyläsuunnitelmaa uusien kehittämiskohteiden kirjaamiseksi. Seuraavassa on käyty läpi toteutuneita asioita edellisen kyläsuunnitelman mukaisessa järjestyksessä.

Tavoitteena oli uusien asukkaiden hankinta, tonttitarjonnan lisääminen sekä kylän markkinointi. Kylän markkinoinnissa on onnistuttu kyläkilpailumenestysten ja muiden aktiivisten toimien vuoksi erittäin hyvin ja uusia asukkaita on saatu kylälle keskimäärin 20 vuodessa. Luhalahden koulu on profiloitunut ympäristökouluksi, oppilasmäärät ovat kasvaneet ja oppilasennustekin näyttää hyvältä. Tontteja on saatu myyntiin ja myytyä; rakenteilla on useita taloja.

Yritystoiminta kylällä on suunnitelmien mukaisesti lisääntynyt kylällä edellisen kyläsuunnitelman laadinnan jälkeen. Useiden pienyritysten ohella kylällä toimii asuntola- ja hoivapalveluita tuottava yritys. Yritystoiminta on lisääntynyt myös paluumuuttajien ja uusien asukkaiden myötävaikutuksella.

Säännöllinen terveydenhoitajan vastaanotto on kyetty säilyttämään Luhalahden terveystalolla. Terveys-, neuvola- ja päivähoitopalveluista on laadittu kirjelmia Ikaalisten kaupungille. Julkiset liikenneyhteydet eivät ole parantuneet Luhalahden alueella, mutta liikenneturvallisuus on parantunut tiehallinnon toimin: tiealueen levennys, hidasteet ja nopeusrajoitukset.

Luhalahden pienpuhdistamon toiminta-alue on laajennettu. Itä-Ikaalisten jätevesiviemäroinnistä on käyty keskustelua Ikaalisten kaupungin ja Ikaalisten Vesi Oy:n kanssa.

Siisteyttä ja viihtyisyyttä on lisätty raivaus- ja siivoustalkoin. Talkoita on järjestetty mm. rannassa ja torialueella. Luhalahden ympäristökoulun piha-alue on kunnostettu talkoovoimin kaupungin tuella useampana vuonna kaupunginpuutarhurin pihasuunnitelman pohjalta. Pihaan on rakennettu kotilaavu ulko-opetustilaksi sekä uusi jätekatos.

Tiedottamista on lisätty mm. 4 – 6 kertaa vuodessa ilmestyvillä kylätiedotteilla sekä päivittämällä kylän verkkosivustoa aktiivisesti. Myös kylän ilmoitustaulu kaupan seinässä on uusittu.

3.2. Kyläkysely syksyllä 2009

Pirkan kylät ry:n kyläasiamies Marja Vehnämaan johdolla laadittiin kyläkysely Luhalahden kyläläisille ja kesäasukkaille. Koululaisille

ältään 5 – 12 v. laadittiin oma kysely. Vastauksia saatiin aikuisilta yhteensä 80 ja lapsilta 13. Kyläkyselyn tuloksia käsiteltiin kyläsuunnitelmakokouksessa Luhalahden koululla 6.5.2010.

3.3. Tekijät

Kyläsuunnittelutyöstä on vastannut kyläseuran hallitus yhdessä kyläasiamies Vehnämaan kanssa. Lopullisesta kirjoitusasusta ovat vastanneet lähinnä Tiina Niinimäki-Heikkilä ja Carita Leivonen.

4. NYKYTILAN KUVAUS

4.1. Väestö ja asuminen.

Luhalahden alue on jo vuosia ollut muuttovoittoinen alue. Luhalahden kyläseuran alueella on noin 300 asukasta, joista alle 18-vuotiaita on reilut 15 % ja yli 65-vuotiaita noin 25 % (tiedot 3.4.2009). Alueella on runsaasti kesä- ja muita vapaa-ajan asuntoja, joten loma-aikoina väestön määrä on huomattavasti suurempi. Kesäasukkaat viettävät kylän alueella yhä pidemmän ajan vuodesta, ja kesäasuntoja on muutettu ympärivuotiseen ja myös vakinaiseen käyttöön.

Kylässä on panostettu kylän tunnettavuuden lisäämiseen ja sitä kautta myös asukasmarkkinointiin. Tonttivalikoima on kohtuullinen ja kylä on asuinpaikkana vetovoimainen. Useampia taloja on parhaillaan rakenteilla. Myyntiin tulevat talot vaihtavat yleensä melko nopeasti omistajaa. Suurin puute näyttää edelleen olevan vuokra-asunnoista ja ns. mummonmökeistä.

Kyselyyn vastanneet viihtyivät Luhalahden seudulla hyvin ja kertovat myös vieraille seudusta varsin myönteisesti.

Jotta tilanne ja kylän palvelutaso säilyisi jatkossakin, tulee kylää edelleen kehittää ja markkinoida positiivisessa hengessä.

4.2. Elinkeinot

Kylän perinteisen elinkeinon maatalouden harjoittajien osuus on edelleen laskenut samalla kun vieraan töissä käyvien ja yrittäjien osuus on kasvanut. Kyselyyn vastaajat olivat nyt melko tyytyväisiä kylän rakennusalan ammattilaisten ja mökkitalukkarien saatavuuteen. Työpaikkoja toivottiin lisää sekä miehille että naisille. Myös nuorten kesätyöpaikoista todettiin olevan pulaa.

4.3. Palvelut

Kylän omat lähipalvelut koettiin kauttaaltaan erittäin tärkeiksi etenkin, kun julkiset liikenneyhteydet ovat riittämättömät. Luhalahden terveystalon terveydenhoitajan säännölliseen vastaanottoon ollaan tyytyväisiä, mutta terveyspalveluita halutaan lisätä ml. lastenneuvolapalvelut ja lääkäripalvelut.

Luhalahdessa toimii ryhmäperhepäiväkoti ja ympäristökouluksi profiloitunut peruskoulun ala-aste. Koulun koetaan olevan kylän sydän, josta tulee pitää kiinni kaikin voimin. Koulun oppilasmäärä on kasvanut ja oppilasennusteet näyttävät hyviltä. Kaupungin kanssa yhteistyössä on viime vuosina kunnostettu koulun pihalueta ympäristökoulun hengen mukaiseksi.

Kauppa-, pankki-, huoltoasema-, posti- ym. tarjolla olevia lähipalveluita pidetään erittäin tärkeinä. Asukkaista noin 80 % käyttää kylän palveluita säännöllisesti. Palvelutason säilyttäminen ja parantaminen onkin haaste, johon kaikki kylällä voivat osaltaan vaikuttaa. Uutena palveluna kylälle toivottiin pankkiautomaattia, ilmeisestikin seurauksena Viljakkalan automaatin poistumisesta.

Luhalahden palveluhakemisto ei tiedottamisesta huolimatta ole vielä kaikille tuttu käsite.

4.4. Harrastusmahdollisuudet

Aikuisväestö on melko tyytyväistä kylän harrastusmahdollisuuksiin ja kerhotoimintaan. Kansalaisopiston piirit saavat kiitosta, ja monipuolisuus koetaan tärkeäksi harrastustoiminnassa. Useampi henkilö toivoi lisää hoidettuja latuja myös Isoröyhiön suunnalle. Lisäksi toivottiin mattomankelia, ns. Kyron rannalle uimakoppeja ja kuntosalille uusia laitteita. Jääkiekkokaukalon ja pururadan/valaistun hiihtoladun kunnostus koetaan myös tarpeelliseksi lähitulevaisuudessa.

Lasten ja nuorten osalta pojille löytyy kylältä harrastuksia ja kerhotoimintaa tyttöjä enemmän. Alle kouluikäisten kerhotoiminta sijoittuu pääsääntöisesti päiväaikaan; ilta-aikaan sijoittuvalle kerholle olisi kysyntää. Uutta kerhotoimintaa suunniteltaessa kuunnellaan nuorten ja lasten toiveita.

4.5. Ympäristön ja maisemanhoito

Kylän vahvuudeksi koettiin palveluiden, tapahtumien ja yleisen vireyden ohella kaunis ja puhdas luonto, maisemat ja vesistön läheisyys. Kunnostusta ja siivousta kaivataan tienvarsille, yksityispihoihin, rannoille ja kylänraitille. Edellisistä pensaiden ja järvenrantamaisemien raivauksista on aikaa ja tarvetta uusintakierrokselle on.

Yhteiskäytössä olevat ranta-alueet koetaan kyläläisten keskuudessa tärkeiksi. Kyrösjärven ja pienempien järvien läheisyys on kylälle mittava voimavara niin virkistys-, vapaa-ajan asutus- kuin matkailumielessäkin. Pitkäaikainen suunnitelma Luhalahden venelaiturista on toteutumassa Luhalahden kyläseuran, Seitsemisen kylien ja Ikaalisten kaupungin yhteistyönä. Venelaituria toivottiin myös useissa kyselyvastauksissa.

4.6. Yhdyskuntatekniikka

Luhalahden alueella on sekä valtion, Ikaalisten kaupungin että yksityisten tiehoitokuntien hoidossa olevia teitä. Noin 60 % kyläkyselyyn vastanneista oli tyytyväisiä tiestön kuntoon, 30 % oli tyytymättömiä ja 10 % ei ottanut asiaan kantaa. Liian suuret ajonopeudet kyläkeskustan alueella harmittavat kyläläisiä. Kirkon ja Isoröyhiön väliselle tieosuudelle toivotaan katuvaloja. Huopion markkinoiden edelleen laajetessa tulee pysäköintipaikkoja lisätä.

Alueen puhdasvesihuolto on hyvin järjestetty. Jäteveden pienpuhdistamon toiminta-alue on laajennettu, mutta jonkun verran kapasiteettia on vielä käyttämättä. Jätevesilaki määräaikoineen aiheuttaa keskustelua, jätevesiasioiden hoitoon on tyytyväisiä vain 42 % vastaajista. Kesällä 2009 järjestettiin infotilaisuuksia Ikaalisten kaupungin ja Ikaalisten Vesi Oy:n kanssa jätevesiasioista. Aiheina olivat mm. jätevesiosuuskunnan perustaminen ja yhdysputken rakentaminen Itä-Ikaalisista keskustan puolelle puhdistamolle.

Vajaa 70 % on tyytyväisiä jätehuoltoon. Jätehuoltopisteissä on alimitoitettu kapasiteetti etenkin kesäaikaan. Jätepisteisiin tuodaan myös sinne kuulumatonta tavaraa. Väliaikainen jätelava keväisin voisi parantaa jättepisteiden kuormitustilannetta.

Tietoliikenneyhteyksissä esiintyy paikallisia ongelmia. Noin 18 % vastaajista oli tyytymättömiä yhteyksiin, 51 % tyytyväisiä.

4.7. Yhdistys- ja yhteistoiminta

Vireä kylä- ja yhteistoiminta koetaan selkeästi Luhalahden alueen vahvuudeksi. Kyläkyselyyn vastanneista 99 % piti kyläseuraa tarpeellisena ja sen kolmeksi tärkeimmäksi tehtäväksi koettiin asukkaiden edustaminen, aloitteiden ja esitysten tekeminen kaupungille ja muille tahoille sekä tiedottaminen. Alueella toimii Luhalahden kyläseuran ohella noin kymmenkunta eri seuraa ja yhdistystä. Näiden välistä yhteistyötä tulisi lisätä. Kokoontumispaikkoja koetaan olevan kylällä riittävästi. Kylän tapahtumista tärkeimmät ovat kesäiset Huopion markkinat, jotka tunnetaan jo laajalti Ikaalisten ulkopuolella.

Tärkeänä pidetään, että kaikki kyläläiset ja myös kesäasukkaat kokisivat kylätoiminnan omakseen ja osallistuisivat talkoisiin ja muihin kylän tapahtumiin. Tiedotusta yhdistysten toiminnasta ja osallistumismahdollisuuksista tulee lisätä. Avoin tiedottaminen lienee myös paras keino me-hengen lisäämiseen. Tiedotuskanavista tärkeimmät ovat kylätiedotteet, netin kotisivut, ilmoitustaulut sekä paikallislehdet.

5. LUHALAHTI TULEVAISUUDESSA

Jos Luhalahden asiat kehittyvät asukkaiden toivomalla tavalla, niin tulevaisuuden Luhalahdi voisi olla seuraavanlainen kylä:

Luhalahti on edelleen kauniiden maisemien ja puhtaiden vesistöjen ympäröimä luonnonläheinen asuinpaikka, jossa on kaikki tarvittavat vireän aluekeskuksen lähipalvelut ja eri-ikäisiä asukkaita, jotka osallistuvat hyvässä yhteishengessä kylän kehittämiseen.

6. KYLÄN KEHITTÄMISKOHTEET

Taulukkoon on koottu kylän tärkeimmät kehittämiskohteet ja niitä vastaavat tavoitteet, jotka ovat pohjana toimenpiteille. Kehittämiskohteet ja tavoitteet on esitetty Kylän nykytila –osion mukaisessa järjestyksessä.

Kehittämiskohde tai ongelma	Kylän tavoite
1. Väestö ja asuminen - Väestön keski-ikä kasvaa - Vapaiden asuntojen puute	1. Uusien asukkaiden hankinta - Monipuolinen tonttitarjonta - Kylän ja tonttien markkinointi - Asunnot ja tontit nettiin - Ympäristökoulun markkinointi
2. Elinkeinot - Työpaikkojen puute, pitkät työmatkat - Nuorille ei ole kesätyöpaikkoja	2. Työpaikkojen luonnin tuki - Yrittäjähenkisyyden kasvattaminen - Uusia asukkaita ja paluumuuttajia yrittäjiksi - Yrittäjien palveluita siivous- ja maatalous- ja metsäkonepuolelle - Nuorille kesätyöpaikkoja (niin yritysten kuin yhteisöjenkin tarjoamia) - Tiedotetaan palveluhakemistosta, kotisivuista ja myös kylätiedotteen ilmoitusmahdollisuuksista
3. Palvelut - Ikääntyvän väestön terveyspalvelujen tarve lisääntyy - Lapsiperheiden neuvolapalvelut kaukana keskustassa - Päivähoidon loma-ajan järjestelyt ja kausittainen hoitopaikkojen vähyys - Lähipalvelut tärkeitä julkisten liikenneyhteyksien puuttuessa	3. Palvelutason ylläpito ja lisääminen - Terveystoimintajärjestelmän turvaaminen kylällä - Lääkäripalvelut lähemmäksi - Kimppakyytejä - Palvelubussi keskustaan - Päivähoitopaikkoja ja hoitojärjestelyt tarpeen mukaan
4. Harrastustoiminta - Aikuisten kerhotoiminta ei ole riittävän monipuolista - Tytöille ei ole riittävästi harrastustoimintaa kylällä - Pieniltä lapsilta puuttuvat ilta-kerhot - Kokoonmistilat ja liikuntatilat vajaakäytöllä	4. Kerhotoiminta, yhteistilat ja harrastukset - Aloitteellisuutta kansalaisopiston ym. tahojen suuntaan - Kylän yhdistykset mukaan kerhotoimintaan - Nuorten mielipide toiminnan suunnitteluun - Kahvitilaisuuksia ja luentoja - Hiihtolatuja, pururadan ja jääkiekkokaukalon kunnostus - Yhteistoimintaa naapurikylien ja Viljakkalan suuntaan - Kuntosalin kehittäminen - Luhalinnan lisäkäyttö

5. Ympäristön ja maisemanhoito - Yhteiskäyttöisten alueiden tulevaisuus - Venelaiturin puute - Puskittuminen teiden varsilla ja järvirannoissa - Piha-alueiden ja tienvarsien epäsiisteys - Nähtävyyksien ja matkailukohteiden vajaakäyttö	5. Yhteiskäyttöiset alueet, matkailu, siisteys ja viihtyisyys - Huolehditaan yhteiskäyttöön saatujen alueiden (torialue ja ranta-alueet) kunnosta omistajien kanssa sovitun mukaisesti - Neuvotellaan kaupungin ja yksityisten omistajatahojen kanssa kyläläisten yhteiskäytössä olevien alueiden kehittämistä ja säilymisestä kyläläisten käytössä - Venelaiturihankkeen loppuunsaattaminen ja rannan jatkokunnostus - Raivaustalkoot - Siivoustempaukset - Matkailun edistäminen yhteistyössä kaupungin matkailutoimiston kanssa
6. Yhdyskuntatekniikka - Teiden hoito - Katuvalojen puute kirkon ja Isoröyhiön välillä - Paikotustilan puute markkinoiden aikaan - Viemäröinti- ja jätevesiasioiden tilanne - Jätepisteiden siisteys ja sijainti - Laajakaistayhteyksien parantaminen	6. Tiet, jätevedet, jätehuolto ja tietoliikenneyhteydet - Esitykset tienhoitotoimenpiteistä ja yksityisteille julkista tukea - Opasteet ja liikenteenohjaus tarvittaessa markkinapäivinä - Otetaan selvää ja tiedotetaan jätevesiasioista - Jätelava keväisin kylille - Tiedottaminen jätepisteiden käytöstä ja keräysautoista - Selvitetään operaattoreilta laajakaistayhteyksien tilanne
7. Yhdistys- ja yhteistoiminta - Yhdistysten aktiivitoimijat vanhenevat - Nettisivut laahaavat jäljessä - Tapahtumien kehittäminen ja uusiminen	7. Yhteistyö ja tiedottaminen - Tehostetaan yhteistyötä kylällä ja Viljakkalankin suuntaan - Tapahtumien järjestäminen yhteistyössä, vastuunjakaminen yhdistysten kesken - Tehostetaan netin päivitystä, - Facebook ym tiedottamiseen - Kylätiedotteista entistä kattavampia - Kyläkyselyvastausten tapahtumaehdotukset harkintaan.

7. TOIMENPITEET

Seuraavassa esitellään tulevia toimenpiteitä yleisluontoisesti. Toimenpiteet vaativat tarkemman suunnittelun ennen käytännön toteutustaan. Osa toimenpiteistä voidaan toteuttaa hankemittakaavassa joko kylän omana hankkeena tai yhteishankkeena muiden toimijoiden kanssa. Osa toimenpiteistä on toteutettavissa kyläläisten talkootyönä ja osa toteutuu yhteistyössä Ikaalisten kaupungin ja muiden sidosryhmien kanssa.

Kaikki esitetyt toimenpiteet vaativat kyläläisten aktiivista osallistumista ja työtä. Tavoitteena on, että kyläläiset ja myös kesäasukkaat lähtisivät yhdessä rohkeasti mukaan kylän kehittämiseen. Jokaisen pienikin panos on arvokas yhteisten asioiden toteuttamisessa ja entistäkin paremman kyläyhteisön rakentamisessa. Toimenpiteiden toteuttamisesta kiinnostuneet kyläläiset voivat ottaa yhteyttä Luhalahden kyläseura ry:n puheenjohtajaan tai sihteeriin, jotka ohjaavat kyläsuunnitelman yleistä eteenpäin vientiä ja myös vuosittaista päivitystyötä.

7.1. Uusien asukkaiden hankinta

Jotta muuttovoittoisuus ja kylän palvelutaso säilyisi jatkossakin, tulee kylää edelleen kehittää ja markkinoida positiivisessa hengessä. Huolehditaan edelleen monipuolisesta tonttitarjonnasta ja tiedotetaan aktiivisesti päivittäen myynnissä olevista tonteista ja kiinteistöistä kylän kotisivuilla netissä. Tonttien tulisi olla selkeästi merkittyinä maastossa.

Huolehditaan kylän yleisilmeestä ja imagosta, jotta ne ovat uusia asukkaita ja paluumuuttajia houkuttelevia. Lisätään kylän positiivista näkyvyyttä mediassa, kuten radiossa ja lehdistössä. Pidetään kylän rakennukset, ympäristö ja nähtävyydet kunnossa ja siisteinä ja tuodaan niitä esille. Markkinoidaan Luhalahden ympäristökoulua ja ryhmäpäivähoitopaikkaa sekä harrastusmahdollisuuksia lapsiperheiden ja yleensä nuoremman väen saamiseksi kylää elävöittämään. Otetaan vapaa-ajan asukkaat mukaan kylätoimintaan, kylän kehittämiseen ja kannustetaan heitä vakinaiseen asumiseen kylällä.

7.2. Työpaikkojen luonnin tuki

Kasvatetaan yrittäjähenkisyyttä kannustamalla yrittäjyyteen. Järjestetään koulutustilaisuuksia mm. yritystoiminnasta ja kotitalousvähennyksistä yhteistyössä Pirkanmaan yrittäjien ja muiden toimijoiden kanssa. Houkutellaan uusia asukkaita ja paluumuuttajia perustamaan yrityksiä kylille. Otetaan tonttitarjonnassa myös yritykset huomioon.

Yrittäjien palveluita kaivataan esim. maatalous- ja metsäkonepuolelle sekä siivousalalle. Tiedotetaan yrittäjille mahdollisuuksista tiedottaa toiminnastaan kyläseuran ylläpitämässä palveluhakemistossa, kylän kotisivuilla ja kylätiedotteissa.

Kannustetaan yrityksiä ja yhteisöjä palkkaamaan nuoria kesätöihin. Töitä voisi löytyä mm. metsänhoidon, puskiensa raivauksen, maatalouden ja kylätoiminnan parissa. Vastuuntuntoiset nuoret voisivat toimia myös kerhojen vetäjinä yhdistyksissä. Tehdään yhteisöille ja yrityksille kysely nuorten kesätyöpaikoista ja tiedotetaan paikoista nuorille. Otetaan selvää ja tiedotetaan Kelan ja kaupungin tarjoamista tuista nuorten palkkaukseen.

7.3. Palvelutason ylläpito ja lisääminen

Huolehditaan lähipalveluiden säilymisestä kylällä ja tehostetaan paikallispalveluiden käyttöä. Terveyspalvelut tulisi järjestää siten, että ne olisivat säännöllisiä ja palvelisivat vanhuusväestön ja lapsiperheiden tarpeita. Pyritään lisäämään lähiterveyspalveluita.

Kartoitetaan palvelubussin/asiointilinjan tarve ja tarvittaessa ryhdytään toimiin sen saamiseksi. Kehitetään kimppekyyti-toimintaa.

Kehitetään yhteistyössä kaupungin kanssa lähipalveluja vastaamaan asukkaiden tarpeisiin. Varmistetaan, että myös lapsiperheillä ja vanhuksilla säilyvät edellytykset asua kylällä niin terveyspalveluiden kuin päivähoidon ja koulunkäynninkin osalta.

7.4. Kerhotoiminta, yhteistilaisuudet ja harrastukset

Pyritään monipuolistamaan aikuisväestön kerho- ja harrastustarjontaa kylällä yhteistyönä kansalaisopiston, seurakunnan ja paikallisten yhdistysten kanssa. Tehostetaan oman kylän ohella yhteistyötä naapurikylien ja myös Viljakkalan suuntaan.

Parannetaan talviliikuntamahdollisuuksia latuverkostoa lisäämällä ja jääkiekkokaukaloa ja sen pukukoppeja kunnostamalla. Otetaan selvää lupamenettelystä ja kustannuksista uimakoppien osalta ja mahdollisuuksien mukaan rakennetaan kopit talkootyönä kyläläisten pitkäaikaisen toiveen mukaisesti. Hankitaan tai rakennetaan mattomankeli matonpesupaikalle.

Lisätään lasten ja nuorten ehdoilla heille kerho- ja harrastustoimintaa. Kehitetään Luhalahden kuntosalia, ja muiden liikunta- ja kokoontumistilojen käyttöä.

Jatketaan lokakuussa 2010 alkanutta luento- ja kahvitilaisuussarjaa. Kylällä järjestettävät luento- ja kahvihetket saanevat väkeä liikkeelle kauemmas suuntautuvia bussiretkiä paremmin.

Yhteiskäyttöiset alueet, matkailu, siisteys ja viihtyisyys

Huolehditaan kyläläisten yhteiskäyttöön eri tahoilta saatujen ja vuokrattujen alueiden (mm. torialue ja ranta-alueet) kunnosta ja siisteydestä omistajatahojen kanssa sovitun mukaisesti. Neuvotellaan kaupungin ja yksityisten omistajatahojen kanssa yhteiskäytössä olevien alueiden kehittämistä ja säilymisestä kyläläisten käytössä.

Saatetaan syksyllä 2010 aloitettu venelaiturihanke loppuun yhteistyössä kaupungin ja Seitsemisen kylien kanssa ja jatkokunnostetaan ko. rantaa muutenkin. Edistetään muutenkin niin vesitse kuin maitse tapahtuvaa matkailua yhteistyössä kaupungin matkailuorganisaation kanssa.

Järjestetään talkoita pusikoiden raivaamiseksi ja pelto- ja järvinäkymien esille tuomiseksi. Kannustetaan kyläläisiä niin yhteisten kuin omienkin alueiden ja pihojen siistimiseen. Järjestetään tarvittaessa tienvarsien siivoustalkoita keväisin

Tiet, jätevedet, jätehuolto, ja tietoliikenneyhteydet

Pidetään huolta siitä, että yksityisteiden hoidolle saadaan jatkossakin julkista tukea. Huolehditaan siitä, että tienhoitokunnat saavat julkiselta taholta avustuksia, sillä yksityistiet toimivat myös jokamiehen oikeuden mukaisina kulkuväylinä ja lisäksi teiden aurauksille on myös sosiaalisia perusteita.

Opastetaan paikoitusta Huopion markkinoiden ja muiden isompien kylätapahtumien aikana. Tarvittaessa ryhdytään toimenpiteisiin lisäparkkitilan aikaan saamiseksi.

Selvitetään Luhalahden kyläpuhdistamon nykyinen kapasiteetin käyttöaste ja mahdollisuudet lisäkäyttöön. Selvitetään jätevesien yhteiskäsittelyn mahdollisuuksia ja myös yksittäisten kiinteistöjen vaihtoehtoja kylällä. Järjestetään jätevesien käsittelystä neuvontaa ja infotilaisuuksia.

Tutkitaan mahdollisuuksia siirtää Luhalahden jätehuoltopiste väljempään paikkaan. Tiedotetaan jättepisteiden käytöstä, ongelmajätteiden ym. erikoisjätteiden vastaanottopisteistä sekä Pirkanmaan jätehuollon keräysautojen aikatauluista.

Selvitetään mahdollisuuksia parantaa kyläalueen tietoliikenneyhteyksiä.

Yhteistyö ja tiedottaminen

Luhalahden alueen vireä kylä- ja yhteistoiminta koetaan kylän vahvuudeksi myös kuntarajojemme ulkopuolella. Kylän eri yhdistysten yhteistyötä tiivistetään mm. tapahtumien järjestämisessä. Tärkeää olisi, että kaikki kylän toimijat kokevat kylätoiminnan ja kylän kehittämisen omakseen ja osallistuvat talkoisiin ja kylän tapahtumiin mahdollisuuksiensa ja kykyjensä mukaan. Kylätyössä tarvitaan monenlaisia osaajia ja osallistujia nikkareista nörtteihin.

Tiedotusta yhdistysten toiminnasta ja osallistumismahdollisuuksista tulee aktiivisesti lisätä - tiedotuskanavia ovat mm. kylätiedotteet, netin kotisivut, ilmoitustaulut ja paikallislehdet. Kotisivujen päivityksestä huolehditaan ja myös Facebookia ja vastaavia netin mahdollisuuksia hyödynnetään tiedottamisessa. Avoin tiedottaminen on myös keino lisätä yhteenkuuluvaisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Tapahtumia kehitetään ja uusitaan kyläläisten ehdotusten pohjalta.

8. KYLÄSUUNNITELMAN SEURANTA JA PÄIVITYS

Kyläsuunnitelma tarkastetaan ja tarvittaessa päivitetään vuosittain Luhalahden kyläseuran kevätkokoukseen mennessä. Luhalahden kyläseuran hallitus huolehtii kyläsuunnitelman ajantasaisuudesta ja esittelee tilanteen kevätkokoukselle. Kyläsuunnitelmasta otetaan vuosittain joitakin asioita kyläseuran toimintasuunnitelmaan. Voimassa oleva päivitetty kyläsuunnitelma on saatavilla kylän Internet-sivuilta sekä paperiversiona kyläseuran sihteeriltä tai puheenjohtajalta. Tämän kyläsuunnitelman seuraava tarkastus ja päivitys tulevat ajankohtaisiksi keväällä 2012.

9. YHTEYSTIEDOT v. 2010

Luhalahden kyläseura ry

Puheenjohtaja

Tiina Niinimäki-Heikkilä

040 – 829 8278

tiina.niinimaki-heikkila@elisanet.fi

Sihteerit

Carita Leivonen

050 – 524 2603

carita.lahtinen@ippnet.fi

Kylän kotisivut

<http://www.luhalahti.fi/>